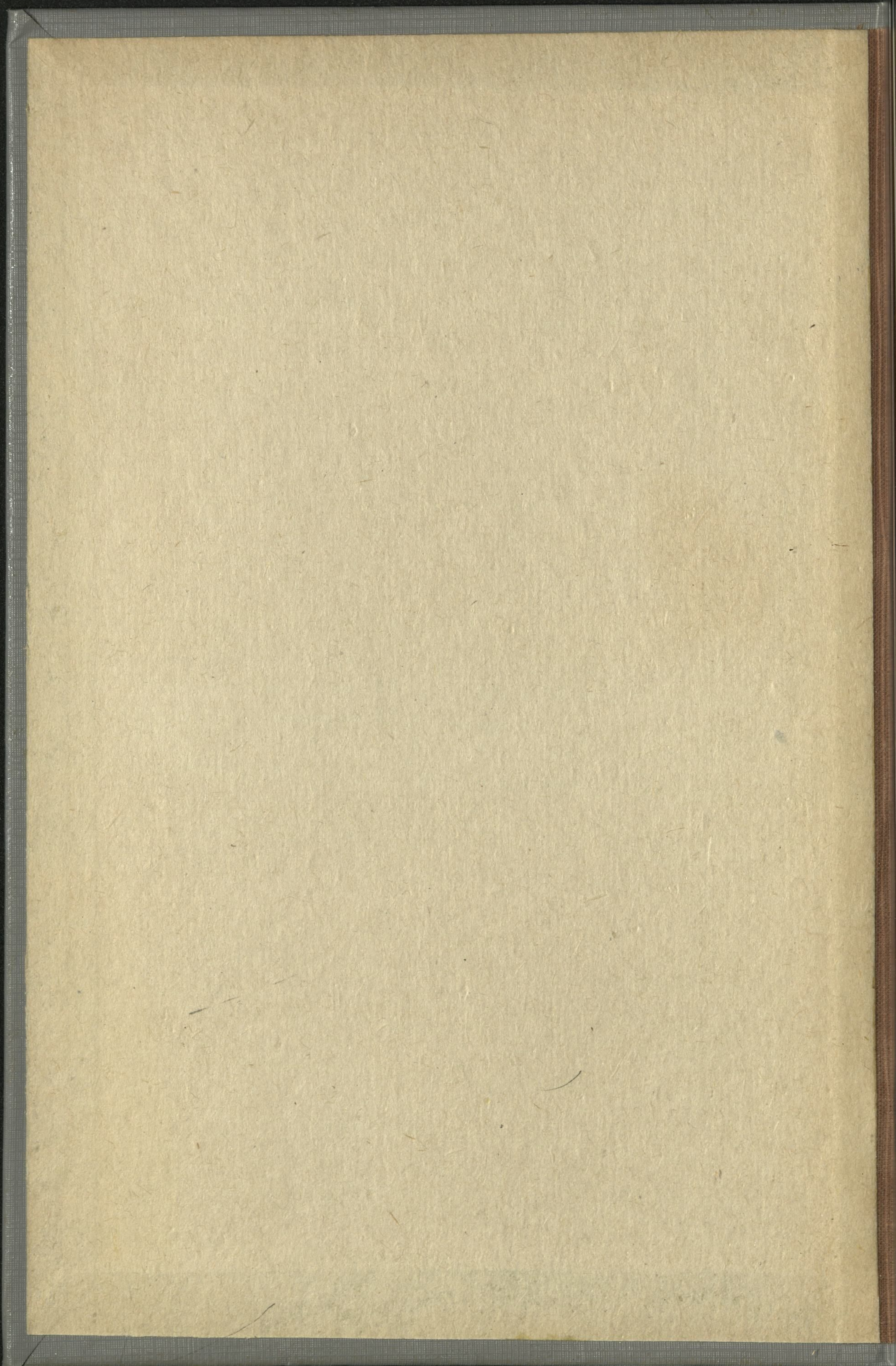
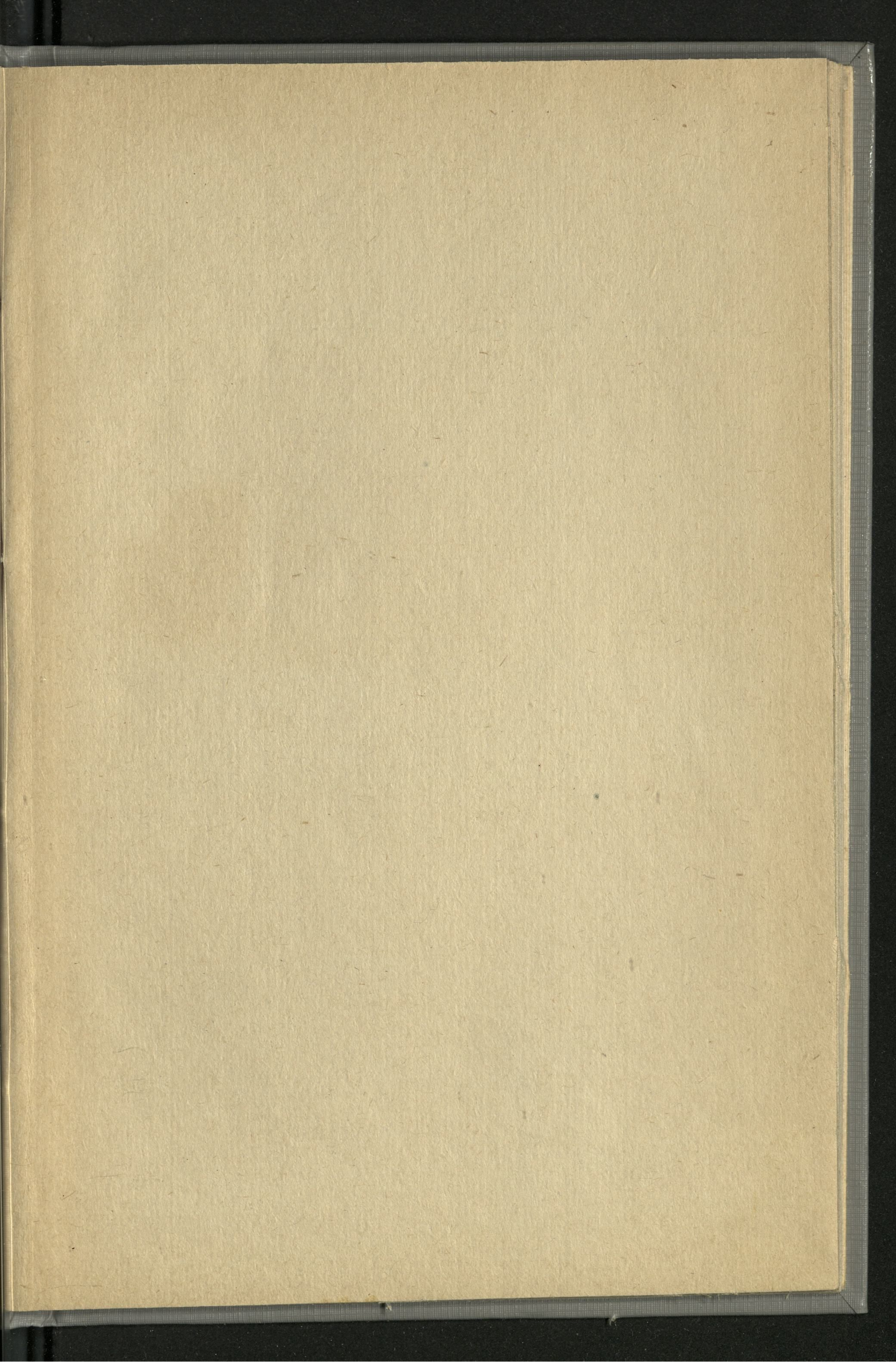

5 Ис 3192

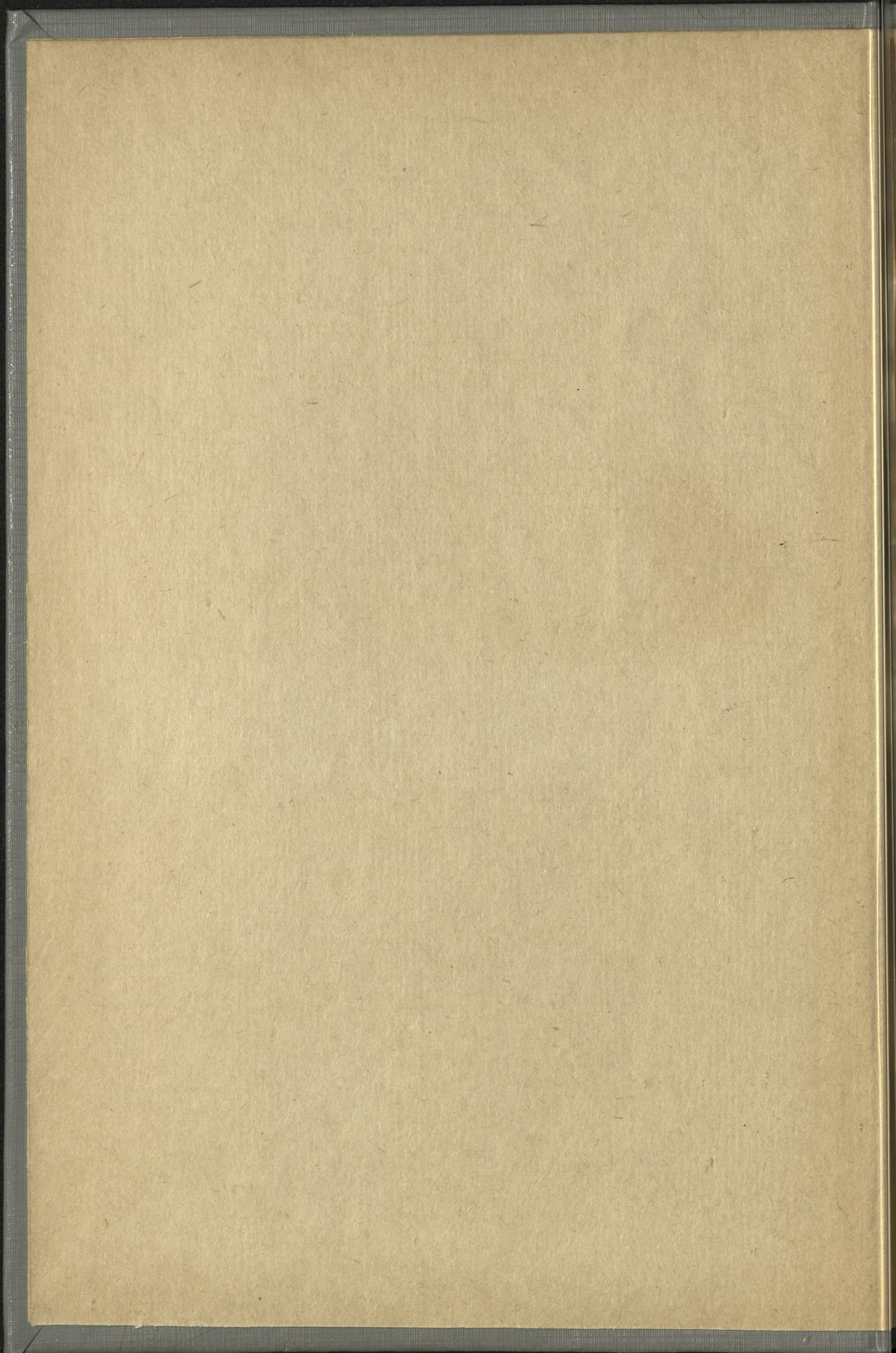

5/1c 3192

М. АНЦАЎ

ЗАЙМЫК ГРАЙМЫК

3192

гум. навука

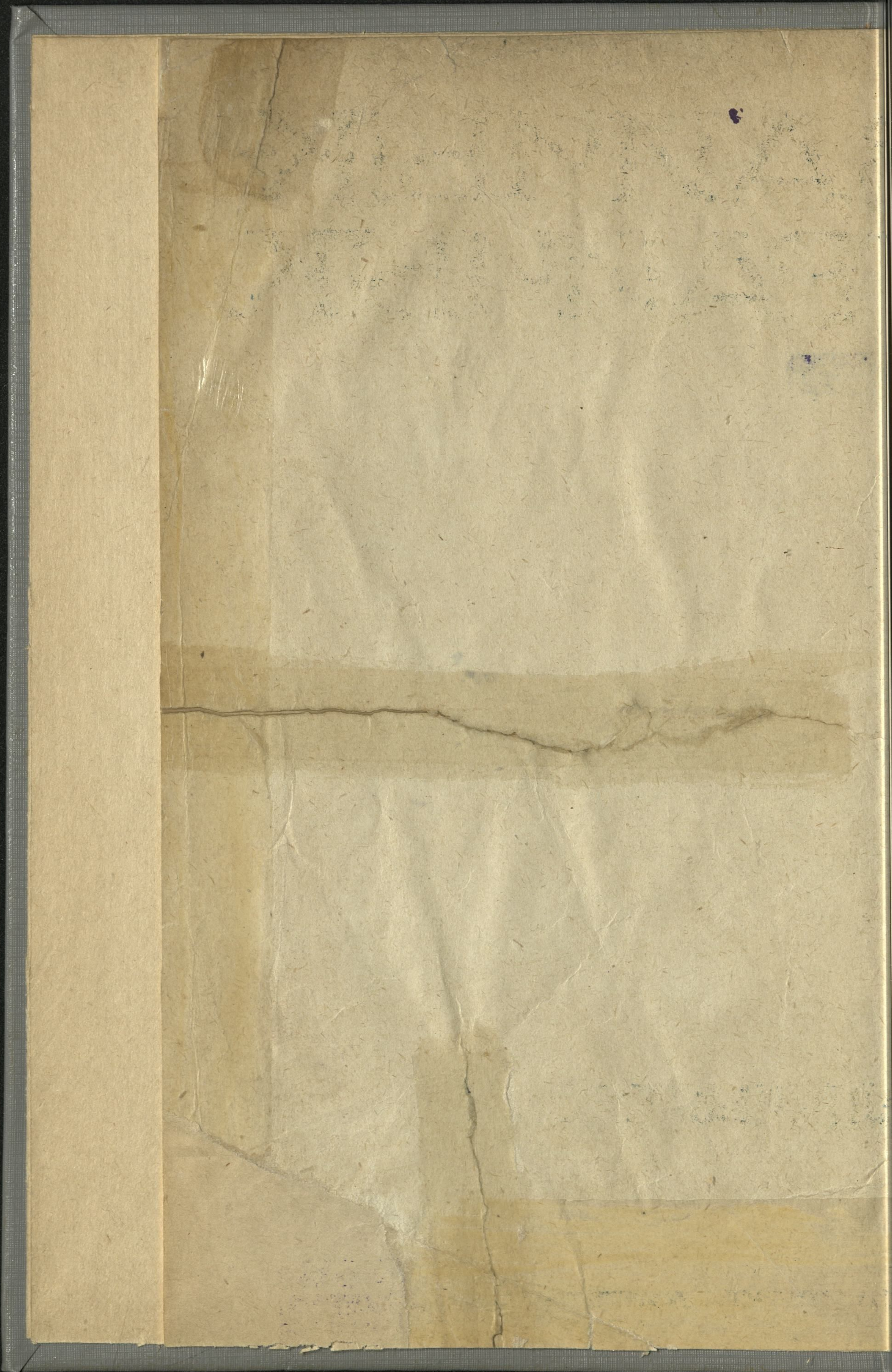

ДЗІЦЯЧЫЯ ПЕСЬНІ

кпр 33.

БЕЛАРУСКАЕ ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫД.
М. МЕНСК 1950

Б. № 3192

ср.

М. В. АНЦАЎ

ЗАЙЧЫК-ГРАЙЧЫК

40 БЕЛАРУСКІХ ПРЫГАВОРАК, ПРЫПЕВАК,
КАЗАЧАК і НЕВЯЛІЧКІХ ПЕСЕНЕК ДЛЯ
РАЗЬВІЦЦЯ РЫТМУ і СЛЫХУ ў МАЛЕНЬКІХ
ДЗЕТАК 3—7 ГАДОЎ

Навукова-Мэтодалёгічным Камітэтам НКА БССР дапушчана
як дапаможнік пры выкладаньні сьпеваў у дашкольных установах
і першых класах сямігадовых і чатырохгадовых школ

БЕЛАРУСКАЕ ДЗЯРЖАУНАЕ ВЫДАВЕЦТВА
М Е Н С К 1 9 3 8

НАЦЫОНАЛЬНАЯ
БІБЛІЯТЭКА
БЕЛАРУСІ

BA 24387

Вокладка
мастака
А. ВОЛКАВА

Друкарня Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва

Галоўлітбел № 1668

Тыраж 5000.

Заказ № 288.

39

Май.

(Песня)

Allegretto

Слова Хмарки

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower in bass clef. The key signature has three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 2/4. The music begins with a piano dynamic marking 'mf'. The first measure contains a half note chord in the bass and a half note chord in the treble. The second measure continues with similar chords. The third measure features a melodic line in the treble starting with a quarter note, followed by eighth notes. The fourth measure continues this melodic line. The system ends with a double bar line.

1. Шыра сонца пазі-рае.
2. Кветкі, зелень, шасце, волю
3. Птушкі гнёзды ўноць, сьпяваюць.
4. Пойдем, дзетка, ў луг зялёны,

The second system of musical notation continues the piece. It consists of two staves. The melody in the treble clef continues with a series of eighth and quarter notes, some beamed together. The bass clef provides a steady accompaniment with quarter notes. The system concludes with a double bar line.

Арануўся ў лісьце гай ўсе сьмяецца, ўсе сьпявае. Гэ-та май, пры-
 ўсім нясе з са-бой вясна. Вабіць лес зя-лёны, ў полі песьня жаўран-
 ўсе вясёлы ў гэты час Шыра ўсе вяс-ну ві-таюць і зва-рот я-
 годзі спаць та-бе, ўставай! Шчаснай песьняй узбуджанай прыві-таем

The third system of musical notation continues the piece. It consists of two staves. The melody in the treble clef continues with a series of eighth and quarter notes, some beamed together. The bass clef provides a steady accompaniment with quarter notes. The system concludes with a double bar line.

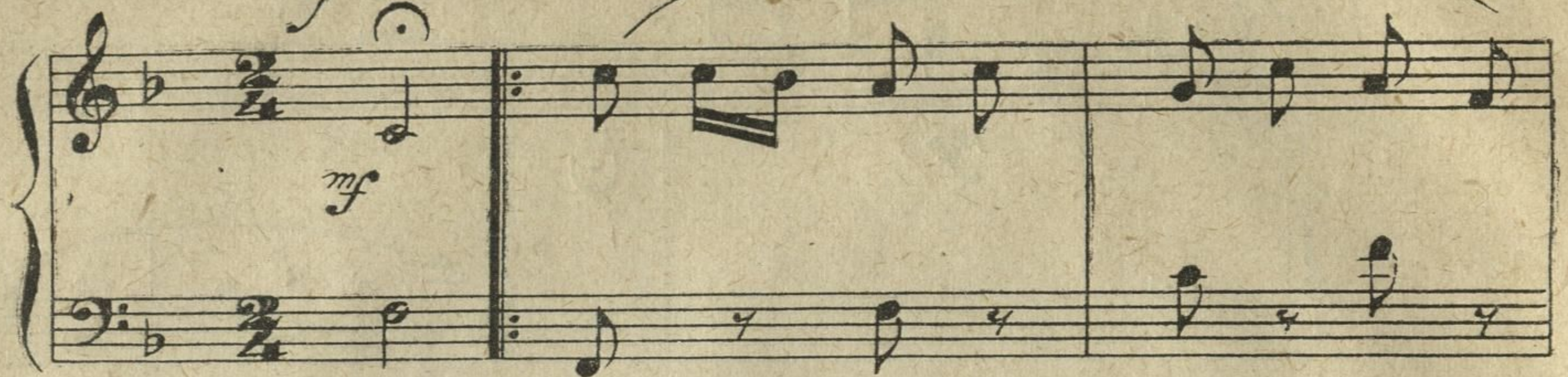
го-жы май ўсе сьмяецца, ўсе сьпявае Гэ-та май, пры-го-жы май,
 ка-чут-на Вабіць лес зя-лёны, ў полі песь-ня жаўран-ка-чут-на.
 е да нас. Шыра ўсе вяс-ну ві-таюць і зва-рот я-е да нас,
 сьветлы май. Шчаснай песьняй узбуджанай прыві-таем сьветлы май!

40. Нашы птушкі.

(Песня)

Словы А. Турло

Poco allegretto

- 1 У на-шым краі Бе-ла-ру-сі
- 2 Кар-шчэ-ны, сі-ва-ва-ронкі,
- 3 Дзят-лы, чы-жы-кі, зя-зю-лі,
- 4 Лас-таў-кі і ве-ра-бей-кі
- 5 Над ра-ка-мі на лу-жайках

ёсыць і качкі, бус-лы, гу-сі, і са-ро-кі,
 і шчыг-лы і жа-ва-ронкі, гал-кі, крумка-
 ку-лі-кі, сьві-цы, жаў-нулі, зяб-лы, шпа-кі,
 і сі-ні-цы, са-ла-вей-кі, сой-кі, піг-лі-
 ёсыць глуш-цы, чы-бі-сы, чай-кі, і вя-дуц-ца

і са-кол-кі, цаплі, со-вы, пе-ра-пел-кі.
 чы, ва-ро-ны, га-лу-боч-кі на-хах-лё-ны.
 і ця-це-ры; ку-ра-пат-кі пер'ем шэ-ры.
 цы, у-до-ты, што ля-та-юць без ах-во-ты,
 на ба-ло-тах жу-раў-лі ў гу-стых ча-ро-тах.

1. Ладкі-ладушкі.

(Прыгаворка)

Народная

Moderato

mf (Рытм. мотыў) Ладкі ла-душкі! Пры-ля-це-лі птушкі,

се-лі на ва-ро-тах у чыр-во-ных бо-тах. Ста-лі са-ка-

-та-ці не-ча-га ім да-ці. Па-сып-лю га-рош-ку,

каб па-е-лі трош-ку ды па-сып-лю грэч-кі, каб нясь-лі я-

-еч-кі. *r* Грэчкі не я-дуць, *rit* я-ек не ня-суць. *rit*

2. Тадзей-дабрадзей.

(Прымаўорка)

Народная

Moderato assai

(Рытм. ноты) *mf* Та-дзеі-дабра-дзеі, за-баў-

-ляй дзя-цей! Га-няй пту-ша-чак з-пад-ма-

ку-ша-чак. Не дзяў-бі пя-сок і ня бе-гай наў-

скок На да-ро-зе пя-сок зьбі-рай у гар-шчок.

* * *

Тадзей-дабрадзей, забаўляй дзяцей!
 Ганяй птушачак з-пад макушачак.
 Не дзяўбі пясок і ня бегай наўскок.
 На дарозе пясок зьбірай у гаршчок.

3. А чы-чы, сарока!..

(Прыгаворка)

Народная

Moderato

(Ритм. ноты)

f А чы-чы, са-ро-ка, ку-

p -ды ляціш да-лё-ка?

mf Се-ла, па-ла на та-ку

у чыр-во-ным кал-па-ку

f і са-ко-ча на су-ку:

„бу-ду я та-бе слу-жыць, на шну-ры са-ху на-сіць“

* * *

А чы-чы, сарока,
 Куды ляціш далёка?
 Села, пала на таку
 У чырвоным калпаку
 І сакоча на суку:
 „Буду я табе служыць,
 На шнуры саху насіць“.

4. Кот і мишка.

(Казачка)

Словы невадом аўтара

Moderato.

(Рытм. котыў)

mf Лю-лі, лю-лі, лю-лі! Кот сха-дзіў у

2. Мы-ра, мы-ра, мы-ра! Не ха-чу я

ду-лі. На-еў-ся, на-піў-ся ды раз-ве-ся-ліў-ся

си-ра. ні ка-вал-ка са-ла, мне ўся-го да-ста-ла"

Сеў са-бе на зэд-лі, за-граў на ба-сэт-лі

Гра-е кот і жму-рыц-ца, неш-та з нор-кі ку-рыц-ца.

Пра-ца-ваць ня хо-ча, сам-са-бе мар-мо-ча:

Лю-лі, лю-лі, ву-шань-кі, стры-жучь ука-та ву-шань-кі.

3. Кот вужакай круціца,
Капцюры вон лупяца...
З цёмнай норкі-дзюрчкі
Ля ката, ля мурачкі
Мышка паказалася,
Кругом азіралася.
Сьцеражыся, мышанька!
Будзе бяда-лішанька!...

4. Коціка ня бачачы,
Пайшла мышка скачучы...
Ой, бяда ўжо блізіца,
Кот на лапкі нізіца...
Вось маланкай коцік сьвіснуў,
Капцюрамі мышку сьціснуў...
„Муры, муры, муры“, —
Ладзіць кот хаўтуры.

5. Люлі-люлі-люлечкі!

(Прымаборка)

Народная
Molto moderato

Музыкальная партитура першого з'яўлення. Трэці і чэрныя ноты ў верхняй частцы партытуры маюць акцэнт і шпільку над сабой. У басавым галасе першыя тры такты з'яўляюцца перапынкамі. У чэрным галасе першыя тры такты з'яўляюцца перапынкамі, а з чацвёртага такта пачынаецца мелодыя з ноты ля.

p (Рытм. ноты)

Лю-лі, лю-лі, лю-леч-кі!

Ся-ду, ста-ну прась-ці я. І дзі-ця-ці ка-лы-ха-ці.

Што вы-ве-ду ні-тач-ку ка-ма-ру на сьві-тач-ку,

а-ста-нуц-ца кон-чы-кі ка-ма-ру на штон-чы-кі.

* * *

Люлі, люлі, люлечкі!
Сяду, стану прасьці я.
І дзіятка калыхаці.
Што выведу нітачку—
Камару на сьвітачку,
Астануца кончыкі—
Камару на штончыкі.

6 Купо, купо ножку...

Народная

(Прыгаворка)

Poco allegretto

(Ритм. моты) *mf* Ку-ю, ку-ю нож-ку,

па-е-ду ў да-рож-ку; куп-лю ча-ра-

віч-кі, нож-кі не-вя-ліч-кі.

Да-рож-ка кры-ва-я, ка-был-ка лі-ха-я

f Дуж-ка за-ва-лі-лась, ка-был-ка зна-ры-лась.

7 Козьлік.

(Казачка)

Словы Я. Мурбы

Moderato

(Ритм. мотуї)

mf Шь-рань-кі козь-лік жыў у ба-бусь-кі

быц-цам у род-най мі-лай матулькі Козь-лі-ка баб-ка ду-жа мо-бі-ла,

ў ха-таньци цёллай вель-мі пяс-ці-ла, ў ха-таньци цёллай вель-мі пяс-ці-ла.

2. Красачкі, траўку, лісьцікі рвала,
Козьліку часта ежу давала.
Ў сенцах на траўцы клаўся ён спаці,
Часта ў садочак бегаў гуляці.
3. Раз захацеў ён зьбегаць ў гаёчак:
Стаў яму цесны бабкін садочак.
Козьлік разбурыў тын у садочку—
І апынуўся ён у лясочку.

8. Ласачка.

(Прыгаворка)

Народная

Moderato

(Рытм. ноты)
p *A* *p*

ла-сач-ка, а дзе бы-ла? У ба-буль-кі бы-ла! А

што е-ла? Е-ла кашы-цу! А што пі-ла? Пі-

ла ва-дзіцу, сыродзе-ну крыжыцу. Тут мох, тут ба-ло-та, тут

пень, тут ка-ло-да, тут кры-ні-ца, тут сыродзеная ва-дзі-ца.

9. Бім-бом. (Проговорка)

Словы перекладныя

Allegretto Animato 8

(Ритм ноты) *p* Бім бом! Бім-бом! Бім

Бім! Бім-бом! *f* Дзі-лі, дзі-лі, дзінь-дзінь бом! Запамі-ся кот-кін дом.

кур-ка з вяд-ром ра-та-ваць кот-кін дом. Певень з га-кам сьпя-шыць дом кр'е

шыць і ту-шыць. Кот-ку страх аб-ха-піў, во-чы

дом за-ля-піў Кот-ка ста-ла мяў-паць, цюцькі ста-лі гаў-каць

10. Кветка.

(Ліби приговорка)

Словы З. Бядулі
(Ясакар)

Allegretto Giocoso

(Ритм мотыў)

p Зух-хлапчына, малайчына,
Вясной, летам з хлопцам гэтым

f увесь мя до-вы, ка-ля-ро-вы, сры-бра-бо-кі,
ўсе гу-ля-юць, бай-кі ба-юць: я-му рос-кі

зла-та-бо-кі; ва-ла-соч-кі у пучоч-кі
мы-юць кос-кі, песь-ціць воч-кі на-ва-ко-ла

сі-ні зуб-кі, жоў-ты губ-кі, стан ця-нют-кі *p* у ма-ляўткі
матка ночка, гу-дзяць пчо-лы, пя-юць птуш-кі ла-па-туш-кі.

* * *

Зух-хлапчына, малайчына,
Увесь мядовы, каляровы,
Срыбрабокi, златабокi;
Валасочкi у пучокi,
Сiнi зубкi, жоўты губкi,
Стан цянюткi у маляуткi.

Вясной, летам з хлопцам гэтым
Усе гуляюць, байкi баюць.
Яму роскi мыюць коскi,
Песьцiць вочкi навакола матка-ночка,
Гудзяць пчолы,
Пяюць птушкi-лапатушкi.

11. Камханка. (Прыгаворка)

Народная

Andantino

p
(Рытм. мотыў)

Люлі, люлі, люлі!

Прыля-це-лі гу-лі. Се-лі на ва-ро-тах у чырвоных

бо-тах Сталі сака-та-ці: каму кашу даці?

(бяз інструм.) *meno mosso*

Ма-ла-му дзі-ця-ці. *pp* ці гарошкы крошкы, ці ягменьку

ritenuto

ягменьку, ці пу-хо-вуня парым-ку, ці шчасліву-ю гадзін-ку.

12. Вясельная раміца.

(Верш)

Poco moderato Simplice.

Словы М. Чапота

(Ритм. ноты) *mf*

Ляльцездзеткі, у ва-конца ды па-ра у-

-мо ўставаць. Як прыгожа там бяз канца. Со-рам, дзеткі, поз-на спаць!

f За-гляну-ла сон-ца ў воцкі, *mf* дзень прышоў, да-во-лі сну *f* На сьвет гляньце

га-лу-боккі, ўсе ві-таюць там вясну. *mf* Пчолкі вы-паў-злі з ка-ло-ды,

па-ча-ли зьбі-раць мя-док, шпак варту-е а-га-ро-ды і він-нё-вы

наш са-док. *f* Зе-ля-не-е трай-ка у полі, *mf* у небе пту-шат-кі п'я-юць

f Эх! Зі-мь ня бу-дзе бо-лей. Хут-ка квет-кі за-цві-туць. *mf* Вы зір-не-це

у ва-кон-ца, на лю-бий-це-ся ха-ця: коль-кі во-лі, коль-кі сон-ця,

коль-кі но-ва га жинь-ця, *f* Устань-це, дзет-кі, *mf* пой-дем у по-ле сьпе-вы слу-хоць

квет-кі рваць, *f* Уха-це сун-ня, бы у ня-во-лі. *mf* Устань-це, дзет-кі, год-зе спаць.

5A24387

ИВ. 1953 Г

15. Коцік
 Народная (Прыгаворка)
 Allegretto

(Рытм. мотыў)

r А, брысь, коцік, у ля-сок,

нясі Юль-цы па-я-сок! А, брысь, коцік, у трай-нік,

ня-сі Ю-лог-цы кась-нік! *mf* А, брысь, коцік, на вул-ну,

r нясі Юль-цы хлеба булку! *mf* А, брысь, коцік, на ган-кі,

r ня-сі Юльцы ба-ранкі! *f* А, брысь, коцік, на тар-жок,

ня-сі. Жльци пі-ра-жон А, брись, ко-ця, куды хоця;

ба-жы. коця, ў шчы-ры бор, не за-бы-вай на мой двор

14. Восень.
(Верш)

Словы Я. Журды

Moderato e tranquillo

(Рытм. ноты) Сон-ца ўхмары ўжо сха-

-ва-лась: во-сень смут-на-я пры-шла, дождж і ве-цер, гразь і

Б. М. 3192

хо-лад к нам за-бо-ю при-няв-ла. За-му-рну-ся гай шум-

лі-ви, дрэ-вы жа-ла-сна шумяць; на га-лін-ках, бы на

вог-ках, слёзы кро-пе-лен ві-сяць. Не шма-бе-ць у-жо

бо-лей птушкі звонкі-я ў па-лэх і ня лё-та-юць вяс-ла ма-ты

-лёткі на лу-гах. Ня гу-ля-юць дзеткі ў бес-цы, іх ня чут на га-ла-

Музей
Літ.
1977

mf
соу: за-тру-мау дзяцей у хатах дождж ха-ло-дны з не-бя - соу.
ritardando

✓ 15. Лік.
(Трынеўка)
Народная
Росо *moderato*

(Мэлёд. мотыў)
з 2-х гукаў
mf Раз-два га-ла-ва; тры-ча-

ты-ры пры-ча-пі-лі; пяць-шэсьць дзе тут сесьць; Сем-

во-сем се-на ко-сім; дзе-вяць-дзесяць хус-тку ве-шаць.

* * *

Раз-два—галава;
Тры-чатыры—прычапілі;
Пяць-шэсьць—дзе тут сесьць;
Сем-восем—сена косім;
Дзевяць-дзесяць—хустку вешаць.

16 ✓ Люлі-люлі, калышчу.

(Прыпеўка)

Народная
Allegretto

(Мэлёд. мотыў з 2-х гукаў) *mf* Люлі, люлі, калышчу. Зварыць матка

куля-шчу. А-ле-ем на-ма-жа і нам не па-ка-жа.

Люлі-люлі, люляшчы! Праціў бацька ле-мяшчы. Матка та-го ра-ду,

пра-ні-ла ска-ва-ра-ду, а ба-ба-ка ча-пя-лу, а се-дзя-чы

на па-лу. Люлі, люлі, люляшчу! Я дзі-цятка ка-лы-шчу.

17 Сарока.
(Прыпеўка)

Словы перакладныя

Poco allegretto

mf
(Мэлід. ноты з 2-х гукаў)

p
Са-ро-ка, са-ро-ка,

дзе бы-ла да-лё-ка? Ка-шу за-мі-на-ла,

дзеці га-да-ва-ла. *f* На па-рог ска-ка-ла і гась-цей склі

-ка-ла. *mf* Госьці па-зна-лі, *p* быць а-бя-ца-лі.

* * *

Сарока, сарока, дзе была далёка?
Кашу замінала, дзеці гадавала.
На парог скакала і гасьцей склікала.
Госьці пазналі, быць абяцалі.

19. Пастушок.

(Прыпеўка)

Словы невяд
айтара

Poco moderato

mf
(Мэлед. мотыў з 3^х гукаў) Ра ным ра-на, гуць дзя-нек,

p за-тру-біў наш па-сту-шок: *mf* Ту-ру, ту-ру, та-ра-ра! *p* За-тру-біў наш

tr па-сту-шок. На пямь-ку па-стух ся-дзіць, а ўга-ры неш-та гу-дзіць.

mf Ту-ру, ту-ру, та-ра-ра! *p* У-га-ры неш-та гу-дзіць. Глянуй хлалы.

дзі аш сеў, са-ма-летаў цэлых сем. *mf* Ту-ру, ту-ру, та-ра-ра!

p Са-ма-ле-таї́ цэ-лых сем. На іх лёт-ні-кі ся-дзяць,

на ма-то-ры ўсе гля-дзяць. *mf* Ту-ру, ту-ру, та-ра-ра!

p На ма-то-ры ўсе гля-дзяць. *p* Я і сам, як пад-ра-сту, з ва-мі разам

па-ля-ту. Ту-ру, ту-ру, та-ра-ра! *dim e rit.* З ва-мі разам па-ля-ту.

* * *

Раным-рана, чуць дзянёк, затрубіў наш пастушок:
 Ту-ру, ту-ру, та-ра-ра! Затрубіў наш пастушок.
 На пяньку пастух сядзіць, а ўгары нешта гудзіць.
 Ту-ру, ту-ру, та-ра-ра! У гары нешта гудзіць.
 Глянуў хлопчык ды аж сеў: самалётаў цэлых сем.
 Ту-ру, ту-ру, та-ра-ра! Самалётаў цэлых сем.
 На іх лётнікі сядзяць, на маторы ўсе глядзяць.
 Ту-ру, ту-ру, та-ра-ра! На маторы ўсе глядзяць.
 Я і сам як падрасу, з вамі разам паляту.
 Ту-ру, ту-ру, та-ра-ра! З вамі разам паляту.

20 Ціп-ціп, курчаткі

(Песенька)

Словы апрац. В. Луцэвіч

Moderato

1 Ціп-ціп-ціп, кур-чат-кі, ціп-ціп, мі-

(Мелодз 3-х гукаў)
mf

-лы-я! Чу-ба-ты-я пец-кі, кур-кі ста-ры-я!

Пры-нес-ла я зё-ран поў-на-е сі та; тут мно-га пше-

ніч кі, мно-га і жы-та; ко-ко; ко-ко, ко-ко-ко!

2. Кач-кач-кач, гэі, качкі!
Сюды падыходзьце
І сваіх качатак хутчэй падводзьце!
Я шмат для вас маю крупак парловых,
Беленькіх, чысьценькіх, смачных, здаровых.
Ква-ква-ква-ква!
3. Вуль-вуль-вуль, ну, гускі і гусяняткі!
Для вас я прынесла аўса зярняткі.
Рваць кіньце травіцу, ка мне сьпяшайце,
Ня сыкайце гэтак, авёс зьядайце.
Га-га-га-га-га-га!..

21. Зайчик-Грайчик.

(Песенка)

Слова З. Бядулі

Allegretto

(Мелод. мот з 3-х звук) *mf* Лё-гень-кі зай-чик, жва-венькі грайчик пусь

ціўся ска-ка-ці, пусь-ціў-ся гу-ляці па лыста-му по-лю пад

сон-цям на во-лі А з-пад ку-стог-ка штось зашум-е-ла.

Meno mosso

Пур! за-гры-ме-ла Зай-чик зва-ліў-ся, пера-ку-ліў-ся. Лё-генькі

зай-чик, жва-венькі грайчик болей ня ска-ла, матанька плача.

22. Верабейчик. (Песенка)

Allegretto

mf
(Мэл. мотыў з 3-х гукан)

p Вось прышлі зі-мо-вы соцюжы, надварэ

замерзъл луты. Скача, скача верабей, ен склі-ка-е ўсіх дзя-цей.

mf

p Да дзя-цей ен просьбу ма-е і чы-ры-ка-е як зна-е Ціў-ціў, ціў-ціў,

mf

ціў-ціў, ціў! Дай-це зернят-я гучь жыў. Ёсці многа мне ня трэба.

p

трохі зернят, трохі хлеба Кіньце, дзеткі, на зямлю, я вам песень-ку сыпяю.

mf

23. Лісічка

(Казарка)

Слова З. Бядулі

Moderato

(Мэл. нотыў з 3-х гукаў) *mf* *p* 1 За га-рою ёсьць да-лина, на да-
лі-не ёсьць вяр-бі-на, пад вяр-бі-най б'е крэн-ніч-ка, ля крэн-ні-чанькі лі-
січка, не пра-ста-я, за-ла-та-я, ходзіць, бродзіць, бай-кі бае. *mf* *p* *mf* П'яе,
ска-ла клічэ дзетак, клічэ дзетак ма-ла-летак на гу-ля-ночку ў гас-по-ду

2. І даець ім булку з макаў,
І даець ім шмат прысмакаў,
І даець ім цацкі-грайкі:
Талалайкі, балалайкі,
Тут і мышка паліўная,
Тут і котачка шкляная,
Тут і жабка з белаў бляхі,
Тут і хаткі, тут і гмахі,
Змайстраваныя з паперак.

3. Ёсьць і зайчыкі са стужак,
Ёсьць і кошчыкі са стружак,
З жоўтай гліны чалавечкі,
Алавяныя авечкі.
Цацак шмат лісічка мае.
Колькі іх—сама ня знае.
Лічыць-лічыць, сьлепіць вочы,
Лічыць-лічыць, балабоча,
Па пясочку піша лапкай.

4. Раптам зьнекуль скача жабка,
Гой! Ад лічбаў на пясочку
Ні крупёлкі, ні значочку.
Шурам-бурам разьляцелісь,
Невядома, дзе падзелісь.
Ліска блытае рахунак,
Кліча дзетак на ратунак.
Дзеці шчыра памагаюць,
Бо ўжо грамату ўсе знаюць.

24 Малоблівы коцік.

Народная

Moderato e sostenuto

(Мэлёд. мотыў з 3х гукіў)

Ся-дзеў ко-цік на

кух-ні, у я-го во-гачкі па-пых-лі. Ча-гож ты, коці-гак,

пла-чам? Ці піцькі, ці есь-цькі хо-чам? *mf* Ні піцькі, ні

есь-цькі ха-чу,, на сва-ёй жа-ласьці пла-чу.

Parlando (бяз інструм.)

p Сам кухар пя-гон-ку зьлі-заў, а на мя-не, коці-ка, ска-заў

mf Бу-дуць мяке ко-ці-ка бі-ці, бу-дуць мне вушки цера-бі-ці.

25 Дзед-мароз.

(Песенька з 3-х гукаў)

Словы З. Бядулі

Poco moderato

f Гэй, гэй! стук, стук! Ёдзе, ёдзе дзед мароз

Дзын, дзын! Трук, трук! Вецер дзе-да охоп-па-нёс. Но-но! Сын-сын!

Уец-ца весяі шус-трун конь! Бразь-бразь! Сурьог-скурьог! Конь га-ра-чы, як а-гонь

2. Лес-лес, сьнег-сьнег...
Гэй, да хаткі на гару!
Гі-га! Сьмех-сьмех!
Дзеткі граюць. Конік тпру.
Конь-конь! Стой-стой!
Гэй, здароў, дзядок-мароз!
А й-ой, ой, ой!
Дзед гасьцінчыкі прывёз.

3. Тоўк-тоўк, мёд-мёд,
Цацкі, булкі і праснак,
Скок-скок, ход-ход!
Дзеткі скачуць гэтак-так:
„К нам, к нам, дзед, дзед!“
Зноў паехаў... Гулкі звон...
Зьнік-зьнік, сьлед-сьлед
На вакне пакінуў ён.

26.

Раз-два.

(Песенка з 4-х гукаў)

Пераклад В. Луцэвіч

Tempo di marcia

f Раз-два! раз-два!

ўсе у рад уважна! Раз-два! раз-два! Сьмела і ад-

важна! Адбівайце тактнагой, як ваякі

ідуць у бой! Раз-два! раз-два, сьмела і адважна!

* * *

Раз-два! раз-два! Ўсе у рад уважна!
 Раз-два! раз-два! Сьмела і адважна!
 Адбівайце такт нагой,
 Як ваякі ідуць у бой.
 Раз-два! раз-два! Сьмела і адважна!

Ціха! ціха! Ня шумець ні трохкі!
 Ціха, ціха! Стаўце свае ножкі!
 Навучайцесь так ступаць,
 Каб мышкі ня спужаць.
 Раз-два! раз-два! Як ваякі ідуць у бой.

27

Соняжымаккі.

Словы З Бядулі

(Песенька з 4-х уркаў)

Moderato e sostenuto

mf Соня-жы-мак-кі, пу-
шы-мак-кі, як кра-сац-кі пра-ле-сац-кі, бя-
ле-лі-ся, міг-це-лі-ся драб-нют-кі-я, пях-
нют-кі-я, на-сі-лі-ся, кру-жы-лі-ся, соня-
жы-мак-кі да-лі-мак-кі...

28. Ягорачка.

(Песенка з 4-х гукаў)

Словы апрац. З. Бядуля

Moderato

Горкай, горкай, го-рачкай шоў малы Я-

го-рач-ка. Ваўкоў не ба-яў-ся, страхаў ня пу-жаў-ся. Пташчэй Я-

го-рач-ка сьцешакку да го-рачкі Вы-ра-заў Я - го-рач-ка

ду-дал-ку сьвісь-цё-лач-ку і сьвістаў ён пту-шак-кай, птушчэйкай

пташчэйкай і сьвістаў ён пту-шак-кай, птушчэйкай пта-шчэйкай

29. Козачка

(Песенка з 5 гуків)

Словы атрац. Ясакар

Poco moderato

mf
 Вы- ска-чи, ко-зач-ка,
 вы- ска-чи, шэ-ра-я, з цёмна-га ле-су на чыс-та-е
 по-ле! Там ця-бе шу-ка-юць, там ця-бе пы-та-юць
 стралыцы бай-цы. *mf* Я не ба-ю-ся *f* стралыцоў бай-цоў.
mf Толь-кі ба-ю-ся *mf* дзе-да сі-во-га, *rit.* пу-гі пля-цен-кі

30 Дакушина песня.

Poco allegretto

Sempre staccato

(Мэл. нот. з 4-х звукаў)

Йшоў я ды праз мост, гэі, гэі, гэі

Poco a poco accel.

Ка масьце ва-ро-на сох-не! Ўзяў я е за хвост, гэі, гэі, гэі! Ды сыцягнуў пад мост, гэі, гэі, гэі

Хай я на там мокне, гэі, гэі, гэі! Йшоў назад праз мост, гэі, гэі, гэі! Пад мастом варона мокне!

Ўзяў я е за хвост, гэі, гэі, гэі! Выцягнуў на мост, гэі, гэі, гэі! Хай я на па-сох-не

* * *

Йшоў я ды праз мост,—гэй, гэі, гэі!

На масьце варона сохне.

Ўзяў яе за хвост,—гэй, гэі, гэі!

Ды сыцягнуў пад мост,—гэй, гэі, гэі!

Хай яна там мокне,—гэй, гэі, гэі!

Йшоў назад праз мост,—гэй, гэі, гэі!

Пад мастом варона мокне.

Ўзяў яе за хвост,—гэй, гэі, гэі!

Выцягнуў на мост,—гэй, гэі, гэі!

Хай яна пасохне,—гэй, гэі, гэі!

31. Квітачки.

(Песенька з 5 чукай)

Словы З. Бядулі

Moderato assai

(Мэлёд. мотыў)

mf *p* А пад со-ней-

кам, каля рэ-чань-кі, каля го-ней-кі, быстру

це-чань-кі, цві-туць кве-тан-кі ў цёпла ле-тан-

mf *p* *mf*
на, цві-туць красенень-ка, пахнуць смач-нень-на, і зва-

ноч-ка-мі, і ліс-точ-ка-мі, і па-нёч-ка-

мі, і ку-сточка-мі усе кі-ва-юц-ца, усе мило

га-юц-ца, *mf* І пад рос-ка-мі і пад кос-ка-

мі іх шап-ту-шак-кі - ве-ся-лу-шак-кі клічуць

дзе - та - чак ма-ла - ле - та - чак.

* * *

А пад сонейкам, каля рэчанькі,
 Каля гонейкі, быстраччанькі,
 Цвітуць кветачкі ў цёпла летачка,
 Цвітуць красьненька, пахнуць смачненька;
 І званочкамі, і лісточкамі,
 І пянёчкамі, і кусточкамі
 Ўсе ківаюцца, ўсе мільгаюцца.
 І пад роскамі, і пад коскамі
 Ёх шаптушачкі-весьялушачкі
 Клічуць дзетачак-малалетачак.

32.

Агарод

(Песенка з 5 гукань)

Словы А. Савенак

Andantino

p
(Два мал. мот. з 5-ці гукань)

mf
Восени заламала, ты нам прынясла поўны агароды

ўсякага дабра. Морквані, цыбулькі, брукні, бурчанку,

бульбы і капусту, рэдзкі, гарбузоў. Усе мы гэта зложым

будзе на зіму. Уто праце, зямля ня страшна таму.

35. Ледзяная гара. (Лесенька)

Allegretto

mf *p*
(Два мэл. нот. з 5-ці гукаў) Ледзя

mf *mf*
на-я га-ра па-ся-род-ку два-ра уз-ды-ма-ец-ца, і на

mf
род мала-ды ка-ля гэ-тай гары за-бай-ля-ец-ца Се-лі

mf
ў сан-ці гур-бой ды з га-ры ледзя-ной па-ка-ці-лі-ся Чу-цён

mf
го-ман і сьмех, у-се дзе-ці на сьнег па-ва-лі-лі-ся

34. Загадки і адгадки.

(Лібы песенка)

Народная.

Tempo ad libitum

(Parlando)

што бязьшыць бяз по-ва-да? Ва-да! А што гарыць бяз

(Parlando)

польмя? За-ра! А што расыць бяз по-раня? Ка-

мечь! А што бязьшыць пагля-да-ю-чы? Звер! А

што чэрна не чарнэ-на? Во-ран! А што сі-ня ня

сі-не-на? Мо-ра! *mf* А што бе-ла не бя-лі-на? *f* Ле-

бедзо! *mf* А што ўец-ца па-між дрэў-ца? *f* Хмель!

35.

Жніво
(Песенка з 5-ці гукаў)

Словы А. Савенак

Allegretto

p Расло жыта, расло ў полі, прыйшлі жнейкі жыта жаць.

mf

У-се ра-зам, у-се разом прийшли жней-кі жыта жацьц.

p

У-зя-ли з са-бой сяр-пачкі, сталі жыта падрасаць

mf

У-се разам, у-се разам сталі жы-та падр-а-зацьц.

p

У сна-пач-кі на-ва-за-лі трыба ў бабкі пастай-ляцьц.

tr

mf

У-се ра-зам, у-се разам, трыба ў баб-кі пастай-ляцьц.

p
Сон-ца сьвеціць, до-бра ў по-лі, бу-дзем пе-сень-кі сьпя-ваць.

f
У-се разам, у-се разам будзем песень-кі сьпя-ваць.

mf
Хут-ка пра-цу мы кан-чаем, пой-дзем ўсе ад-па-чы-ваць.

f
У-се разам, у-се ра-зам пойдем ўсе ад-па-чы-ваць.

* * *

Расло жыта, расло ў полі, прышлі жнейкі жыта жаць.
 Усе разам, усе разам прышлі жнейкі жыта жаць.
 Узялі з сабой сярпчкі, сталі жыта падрзаць.
 Усе разам, усе разам сталі жыта падрзаць.
 У снапчкі навязалі, трэба ў бабкі пастаўляць.
 Усе разам, усе разам, трэба ў бабкі пастаўляць.
 Сонца сьвеціць, добра ў полі—будзем песенькі сьпяваць.
 Усе разам, усе разам, будзем песенькі сьпяваць.
 Хутка працу мы канчаем, пойдем ўсе адпачываць.
 Усе разам, усе разам, пойдем ўсе адпачываць.

36. Восень.

(Песенька з 6 гукаў)

Словы Янкі Купалы

Moderatto

f
(Два мал. матывы)

mf

1. Эй, во-сень, восень, скуль ты ўзя-ла-ся? Песь-няй ня-ўда-лай
2. Хат-ка ста-ра-я стог-не, тра-сец-ца, туж, туж бяхь-иль-на

так разольг-ла-ся? Дзі-каж ты б'еш-ся, во-сень, аб
рух-не, зда-ец-ца. Бед-ны-я люд-цы пры-юц-ца

шы-бы бед-най му-жыц-кай хаткі ся-лі-бы:

37.

Пагудачка.

(Песенка з 6 гукаў)

Словы З. Бядулі

Moderato

mf (Два малод. матывы)

p

1. Баю, баю ба-ечку, граю, граю гра-ечку. Раз пайшоў я
 2. Пхі пака-ці-ліся, птушкі заві-бі-ліся І ля-це-лі

з хатанькі на лу-жочак з матанькай. Там ля светлай ртанькі,
 про-лачкі на маю сві-сьце-лачку, матылёчкі бе-лыя

шумнай быстрай цечанькі выразай я ду-дачку, гул-кую па-
 нала-сочкі сьпе-лыя. Лёгка байкі ба-юцца, лёгка грайкі

гу-дачку. І за-іграў я гра-ечку трыла, трыла-лаеч-ку
 граюцца каля роднай матанькі на сьце-лачку

38.

Шпак.
(Лесенка)

Слова Я. Мурбы

1. Со-ней-на за-зя-ла, к нам вяс-на
2. Дзет-кі, вы-ха-дзе-це су-стра-нацтва

прышла. Сонг у - жо рас-та-яў, рэч-ка за-гу-
сцу! Устала ўжо пры-ро-да з зі-мо-ва-га

ла
сцу. З дальня-е ста-рон-кі пры-ля-цеў к нам
Я сьпя-ю вам песь-ню пра да-лё-кі

шпак, сёў ён на бя-роз-ку і сьпя-вае так:
край, дзе так дзіўна ясна, дзе красу-е май.

П Р А Д М О В А

Да апошніх часоў беларуская музычная літаратура, якая мае на мэце разьвіцьцё ў маленькіх дзетак рытмовага пачуцьця, а таксама і слыху, была, бязумоўна, вельмі бедная. У гэтай галіне, здаецца, мала хто працаваў. Аднак-жа, каб дзеці нашы былі музычныя і, каб гэту здольнасьць у іх добра разьвіць, трэба мець, зразумела, адпаведны для таго матэрыял, г. зн. песьні, якія змогуць сьпяваць дзеці, а не такія, што магчыма пяць дзецям.

Аўтар спадзяецца, што невялікая яго ў гэтым сэнсе праца пад назвай „Зайчык-грайчык“ будзе досыць карыснай як для сям'і, так і для розных дзіцячых садоў, першых груп школ і г. д.

Трэба помніць, што першапачатковае дзіцячае сьпяваньне — гэта нішто іншае, як несьвядомае лепятаньне, заснаванае выключна на перайманьні. З гэтага музычнага лепятаньня, пэўна, пачыналі ўсе славуцыя музыкі, сьпевакі і кампозытары.

Музычнае выхаваньне дзіцяці, уласна кажучы, можна пачаць з самага раньняга ўзросту, амаль з калыскі, г. зн. дома, у сям'і. І ўсё гэта выхаваньне павінна быць угрунтавана на гукаперайманьні, бо яно мусіць быць выключна слыхавым.

Лепшым матэрыялам для слыхавога пяньня, бязумоўна, зьяўляюцца прыгаворкі, або словы з мотывамі **рытмічнага** характару; апрача таго, прыпеўкі, казачкі і невялічкія песенькі або словы з мотывамі **мэлёдычнага** характару; як тыя, так і другія трэба дзецям раней выконваць голасам і са словамі, ня больш аднаго-двух тактаў. Частае паўтарэньне данага мотыву голасам з падыгрываньнем на якім-небудзь інструманце мімаволі прымусіць вывучыць мотыў напамяць.

Калі дзіцяне ня можа само паўтарыць тое, што чуе, або доўга ня можа схапіць мотыву ў адносінах да рытму, то карысна будзе адначасна з голасам выстукваць усе долі мотыву па плячы ці па руцэ дзіцяці; рабіць гэта трэба хаця і лёгкім, але энэргічным дотыкам паказальнага пальца.

Вось прыблізна якімі спосабамі трэба пачынаць слыхавое ці гукапераймальнае пяньне з дзецьмі наймалодшага ўзросту. Сыстэма-

тычнае навучаньне музыцы трэба пачынаць прыблізна паміж 6—8 га-
дамі, г. зн. тады, калі дзіцяне чытае, піша і займаецца арытматыкай.

Прапанаваныя 40 нумароў гэтага сьпеўніка „Зайчык-грайчык“
напісаны для фортап’яна ў лёгкай апрацоўцы. Мотывы для выкананьня
голосам асобным радком не напісаны. Для кожнага, хто навучае му-
зыцы, ясна, што ўсе гэтыя мотывы—як рытмічныя, так і мелёдычныя—
бязупынна паўтараюцца або ў вышэйшым, або ў сярэднім, або ў ні-
жэйшым голасе. Адпаведна гэтаму і тэкст выпісваецца па тактах, а
галоўны мотыў, апрача таго, асобна—у пачатку кожнага нумару.

Значыць, дзіцяне павінна раней усяго добра вывучыць пачатак
вершу з асноўным або галоўным мотывам, а потым паступова ісьці
далей. Усе мотывы трэба вучыць абавязкова разам з тэкстам. Бяз-
слоў дзеці мотыву хутка ня схопяць, бо іх у першую чаргу і галоў-
ным чынам цікавяць словы—толькі словы. Музыка для дзяцей—гэта
аздоба, якую яны хаця-ж і добра чуюць, але зразумеюць яе толькі
напасьледку.

Пачынаць трэба з прыгаворак, г. зн. выключна з рытмічных мо-
тываў, далей можна даваць прыпеўкі — мелёдычныя мотывы з двух
гукаў і больш і, нарэшце,—маленькія песенькі.

Увесь матэрыял прапанаванага сьпеўніка „Зайчык-грайчык“ разь-
мяркованы сыстэматычна і зьяўляецца ўступным аддзелам „Музычнай
хрэстаматыі харавога пяньня“, якая ў хуткім часе будзе надрукавана.
Гукаперайманьне або слыхавое сьпяваньне—гэта падрыхтоўка для
далейшага супольнага і разам з тым школьнага пяньня.

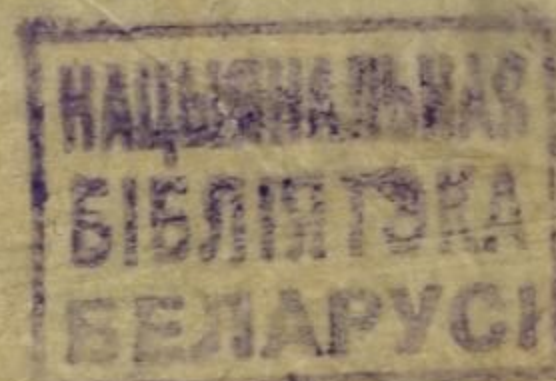
М е н с к.
1930 г.

М. А.

З Ь М Е С Т

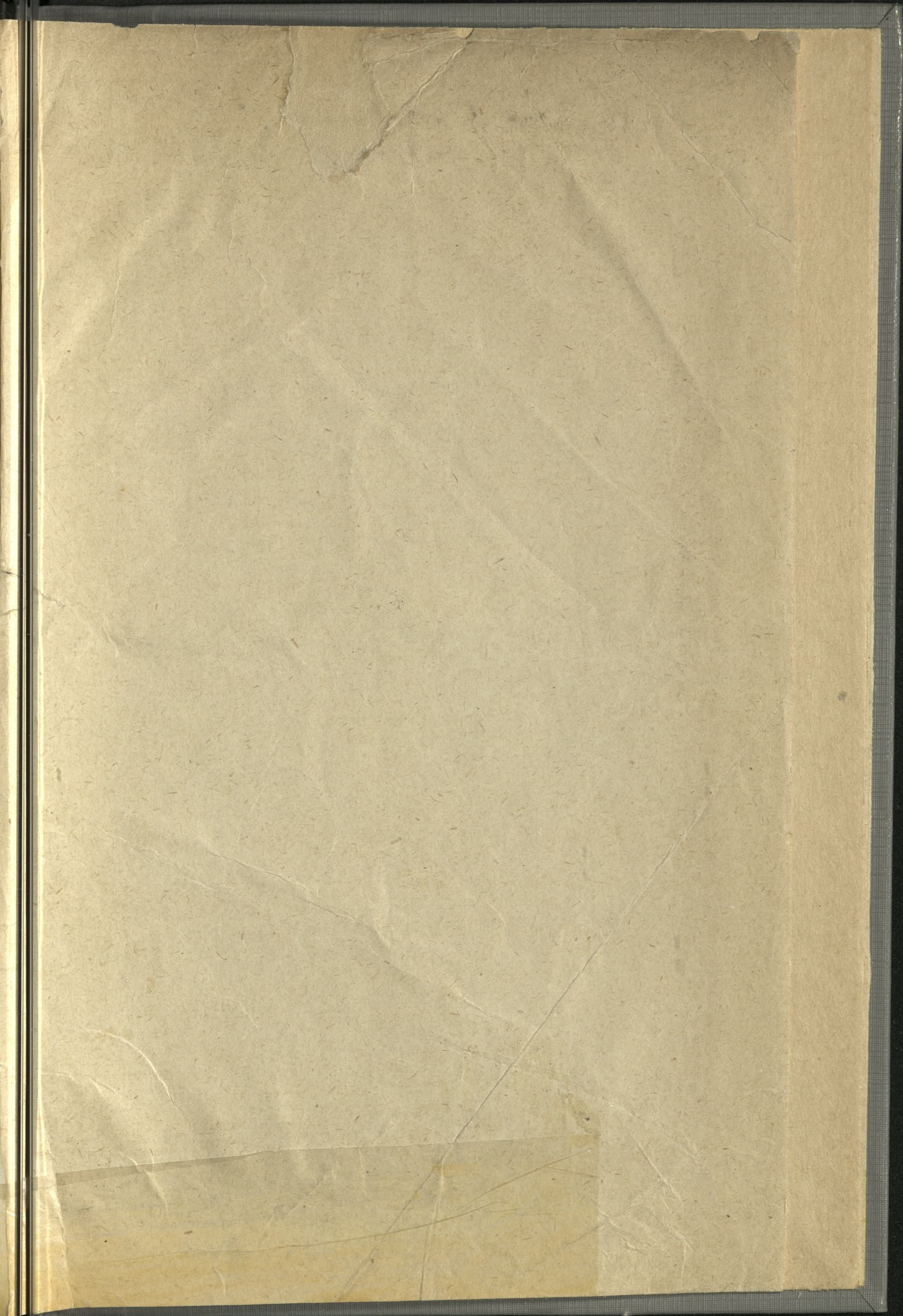
	Стар.
радмова	3
1. Ладкі-ладушкі	5
2. Тадзей-дабрадзей	6
3. А чы-чы, сарока	7
4. Кот і мышка	8
5. Люлі, люлі, люлечкі	9
6. Кую, кую ножку	10
7. Козьлік	11
8. Ласачка	12
9. Бім-бом	13
10. Кветка	14
11. Калыханка	15
12. Вяsenьяя раніца	16
13. Коцік	18
14. Восень	19
15. Лік	21
16. Люлі-люлі, калышу!	22
17. Сарока	23
18. Дожджык	24
19. Пастушок	25
20. Ціп-ціп, курчаткі	27
21. Зайчык-грайчык	28
22. Верабейчык	29
23. Лісічка	30
24. Жалоблівы коцік	31
25. Дзед-мароз	32
26. Раз-два	33
27. Сьняжыначкі	34
28. Ягорачка	35
29. Козачка	36
30. Дакушная песня	37
31. Кветачкі	38
32. Агарод	40
33. Ледзяная гара	41
34. Загадкі і адгадкі	42
35. Жніво	43
36. Восень	46
37. Пагудачка	47
38. Шпак	48
39. М а й	49
40. Нашы птушкі	50

ЦАНА 1 РУБ.

857

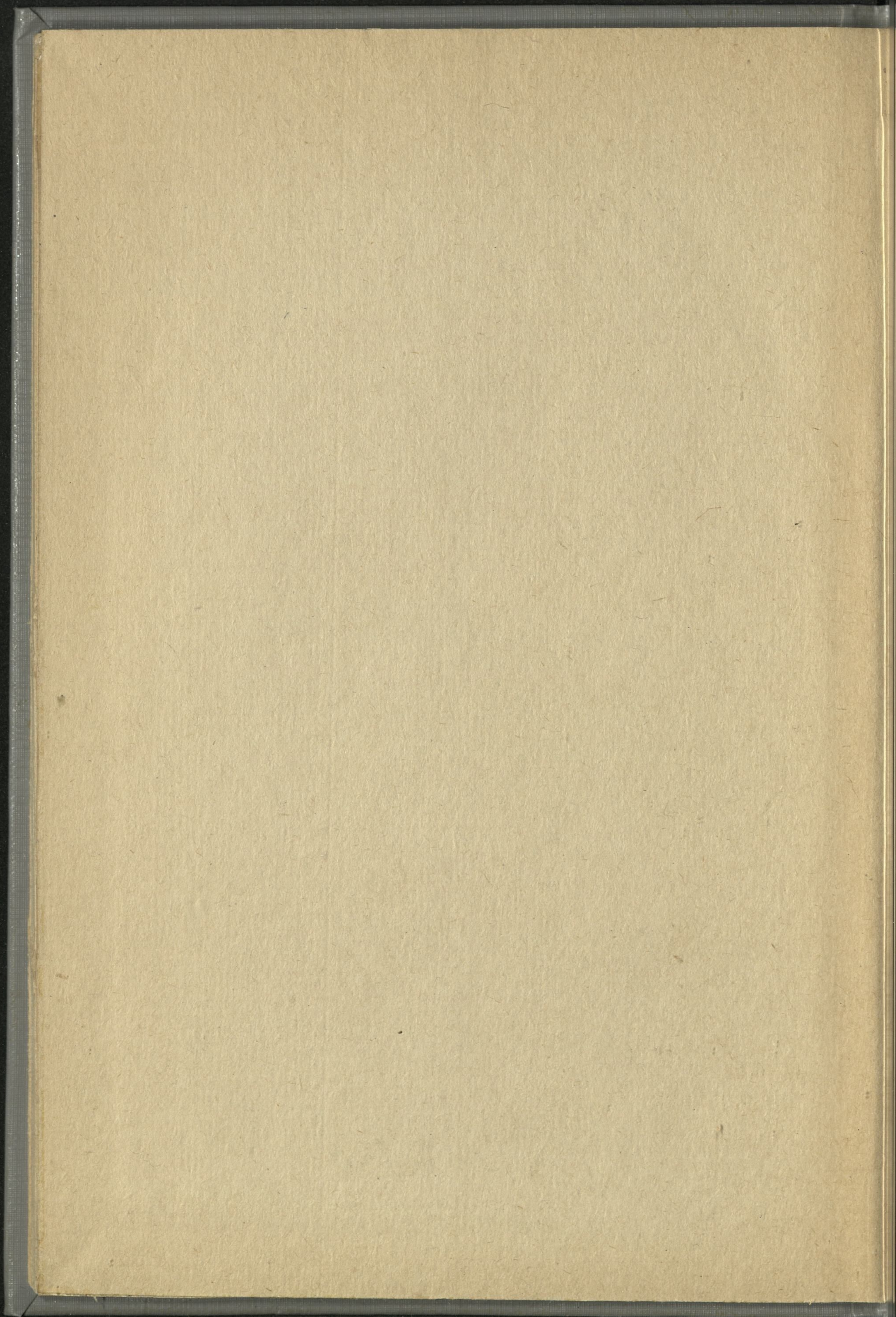
1964-к

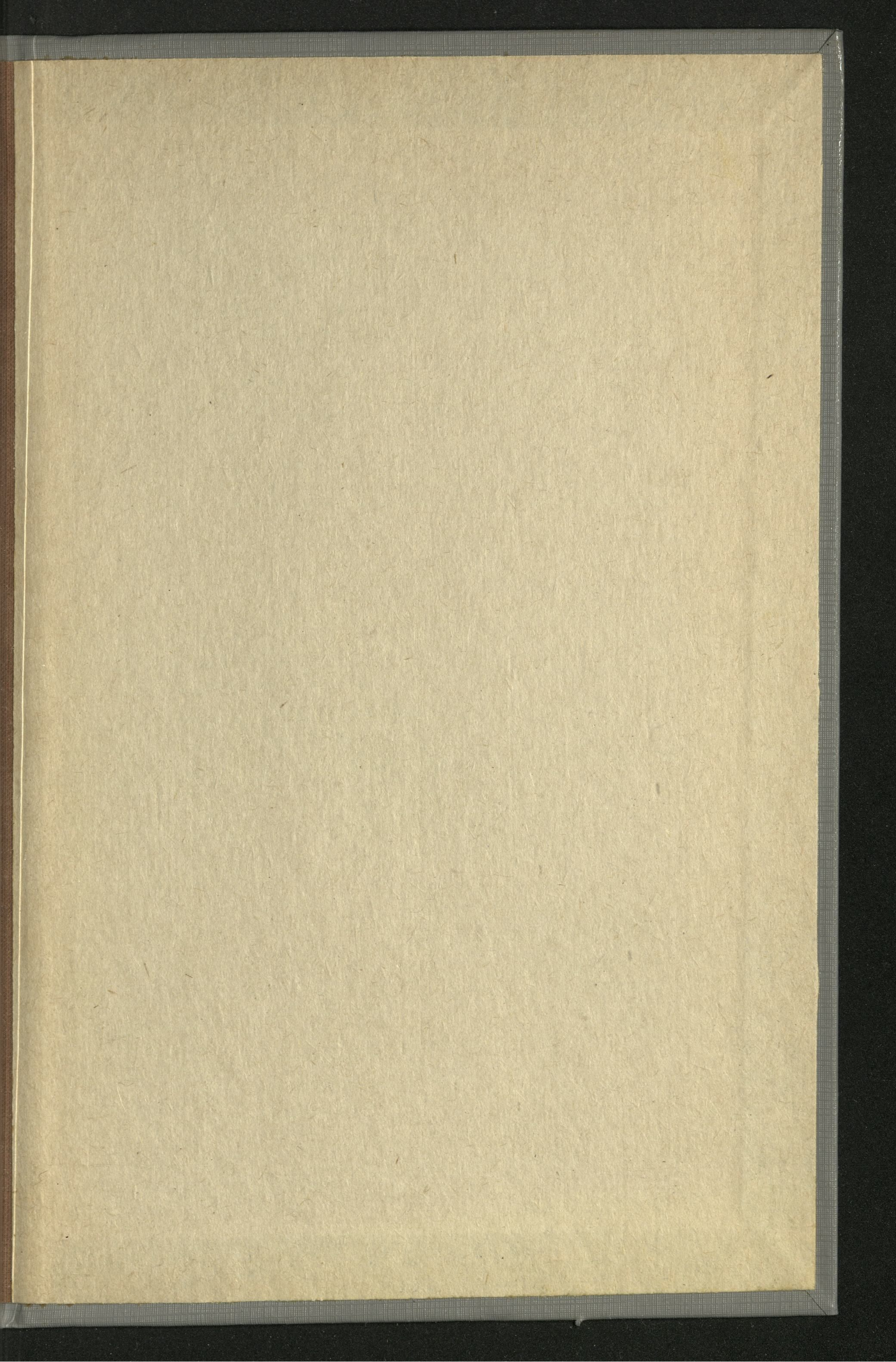

V2003-

B000000 14 12826